

ono tytuł *The Traces of Transitus Domini in Human History*. Był to na pół polski akcent na koniec spotkań grupy. Chociaż o. Zieliński jest Amerykaninem, to jednak ma polskie korzenie. Stwierdził on m.in., że archiwa są miejscem teologicznym. Kościelne archiwa są żywą pamięcią wiary wspólnot. Jest to jak zdjęcie rodzinne, któremu się przyglądamy, jakimi byliśmy (młodszy, szczuplejszy, z włosami), aby zrozumieć kim jesteśmy teraz. Jest to konieczne, aby zrozumieć historię poszczególnych ludów, nie tylko kościelną, ale również świecką. Wiele przemocy bierze się z tego, że nie znamy naszej przeszłości. Archiwa stanowią *locus theologicus*.

Na zakończenie spotkań grupowych postanowiono, aby nie czekać do następnego spotkania generalnego IAMS, ale w roku 2014 zorganizować w Rzymie spotkanie samej grupy DABOH na temat aktualnych problemów z dokumentowaniem działalności misyjnej.

WOJCIECH KLUJ

SYMPOZJUM MIĘDZYNARODOWEGO STOWARZYSZENIA MISJOLOGÓW KATOLICKICH (IACM) W WARSZAWIE 30 LISTOPADA 2012 ROKU

W piątek, 30 listopada 2012 r. o godz. 15.00, Dziekan Wydziału Teologicznego UKSW, ks. prof. UKSW Piotr Tomasik rozpoczął bardzo ciekawą międzynarodową konferencję naukową zorganizowaną przez Sekcję Misjologii UKSW, Międzynarodowe Stowarzyszenie Misjologów Katolickich (*International Association of Catholic Missiologists*) oraz Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego UKSW. Tematem tej konferencji, odbywającej się w języku polskim i angielskim była *Misjologia i nowa ewangelizacja w współczesnej Europie – Missiology and New Evangelization in contemporary Europe*. Formuła konferencji była dość nietypowa, bo wszyscy uczestnicy mówili na ten sam temat, ale z różnych perspektyw. Pierwszym zamiarem było dostrzeżenie różnych okoliczności uprawiania misjologii we współczesnej Europie w różnych środowiskach. Każdy uczestnik otrzymał wcześniej pytanie jak aktualnie rozwija się refleksja misjologiczna w Twoim miejscu? (How is missiological reflection developed at your place recently?)

Goście z Niemiec: O. prof. Michael Sievernich SJ (Uniwersytet w Mainz), prof. Klaus Vellguth (*Missio Achen* oraz Wyższa Szkoła Filozoficzno-Teologiczna w Vallendar), a także O. Othmar Noggler OFM Cap (Monachium) zaprezentowali, że obecnie wykłady z misjologii prowadzone są w Niemczech na dwóch uniwersytetach (w Münster oraz w Würzburgu) oraz trzech wyższych szkołach filozoficzno-teologicznych w Sankt Georgen (jezuici), w Vallendar (pallotyni) oraz w Sankt Augustin (werbiści). Na uniwersytetach prowadzone są badania bardziej zgodne z normami przewidzianymi przez prawo państwowe, które określa pewien styl porównywalny z innymi kierunkami badań. Ośrodki seminaryjno-zakonne mają zaś na celu również formację i animację misyjną. Są kierowane do ludzi w nieco innym wieku, z innymi planami życiowymi na przyszłość. O. Othmar Noggler, który zajmuje się nie tylko rozwojem refleksji naukowej, ale również animacją misyjną w swoim zakonie (kapucyni) wskazał na pewną „wolność” od ścisłych przepisów akademickiego prawa państwowego, gdy zajmuje się przygotowaniem współbraci do pracy misyjnej. Prof. Klaus Vellguth zaprezentował, jak w jego ośrodkach nawiązano kontakty z różnymi instytucjami pastoralnymi z Azji, Afryki i Ameryki Łaciń-

skiej. Wydaje się, że ich rozumienie misji bardzo konkretnie osadzonej w realiach Kościołów miejscowych wskazuje w jakich kierunkach powinna iść także nasza europejska współczesna refleksja nad misjami.

Prof. Frans Dokman z Holandii (Instytut Misjologii w Nijmegen, Uniwersytet Radboud) zaprezentował holenderski punkt widzenia. W realiach zsekularyzowanej Holandii jednym z ważniejszych wyzwań misjologicznych staje się refleksja teologiczna nad migracjami. Dotyczy to zarówno Holandii jak i całego świata. Dziś chrześcijanie i muzułmanie stanowią ok. 55 % ludności świata, ale ok. 80 % ludności na emigracji. Konieczna też jest pogłębiona refleksja nad relacją chrześcijaństwa do islamu a także nad międzynarodowością (powszechnością w tym wymiarze) naszej wiary. Jako dwa praktyczne wyzwania pozostawił kwestie kościołów migrantów (często stanowią najbardziej żywotne wspólnoty kościelne Holandii) oraz wspólnot coraz bardziej międzykulturowych zarówno we wspólnotach zakonnych jak i w parafiach. W Holandii, gdzie Kościół hierarchiczny został mocno osłabiony różnego rodzaju skandalami potrzeba większej refleksji nad różnorodnością kulturową i religijną, ale również nad relacją Kościoła hierarchicznego a świeccy na misjach.

Prof. Roberto Catalano z Włoch (Urbaniana, Rzym) z doświadczeniem kilkunastu lat pracy w Indiach zaangażowany jest w dzieła dialogu międzyreligijnego głównie w ramach ruchu Focolari. Zauważył, że doświadczenie życia i pracy w Indiach przydaje się również w Rzymie, w którym jest coraz więcej przedstawicieli innych religii. Staje się to ważnym wyzwaniem w rozwijaniu misjologii. W przeszłości Urbanianum czyli papieski uniwersytet misyjny przygotowywał europejskich misjonarzy do pracy na innych kontynentach. Dziś zdecydowaną większość studentów stanowią przybysze spoza Europy, dla których pobyt w Rzymie staje się czasem doświadczenia powszechności Kościoła. Potem wracają do miejsc, z których przybyli.

W ostatniej chwili z powodów zdrowotnych nie mogli przybyć dwaj polscy profesorem misjologii: ks. prof. Jan Górski (Uniwersytet Śląski, Katowice) oraz o. prof. Jarosław Różański (UKSW). Wydaje się jednak, że udało się dobrze zaprezentować panoramę uprawiania misjologii w polskiej rzeczywistości.

Werbiści z Pieniężna dr Piotr Artur Sokołowski oraz dr Ludwik Fąs ukazali perspektywę rozwoju współczesnej refleksji misjologicznej w środowisku, które z założenia ma służyć przygotowaniu misjonarzy. Ponieważ misjonarze mają budować lokalny Kościół, ważne jest śledzenie aktualnego nauczania papieskiego na temat misji. Jest to niekiedy trudne, zwłaszcza gdy zauważy się, że od dawna nie mieliśmy ważnej wypowiedzi papieskiej (encykliki) na ten temat od czasu *Redemptoris missio*. A przez ostatnie ćwierćwiecze świat się znacznie zmienił.

Ks. dr Franciszek Jabłoński z Gniezna ukazał perspektywę uczenia misjologii w seminarium diecezjalnym dla tych, którzy raczej misjonarzami nie zostaną, ale powinni mieć podstawową wiedzę na temat misji, aby angażować się w diecezji w animację misyjną. Archidiecezja gnieźnieńska należy do jednej bardziej misyjnej animowanych w Polsce. Ważnym misyjnym elementem w naszym kraju jest coroczna ceremonia wręczanie krzyży misyjnych nowym misjonarzom. Dzieje się to w uroczystość Apostoła Polski, św. Wojciecha, którego szczątki spoczywają w miejscowej katedrze.

Ks. dr Grzegorz Wita z Katowic nakreślił sytuację nauczania misjologii w realiach uczelni państwowej z Wydziałem Teologicznym, na którym z konieczności często trzeba

organizacyjnie wiązać naukowe uprawianie misjologii z teologią fundamentalną oraz z niepewną sytuacją wąskich dziedzin (jak właśnie misjologia) w kwestii zatrudnienia na uczelni. Z konieczności trzeba się więc angażować również w różnego typu inne działania misyjne albo inne dziedziny teologiczne.

Podsumowując tę część przedstawiciel gospodarzy o. dr Wojciech Kluj OMI zaprezentował sytuację misjologii w Warszawie na ATK i UKSW. Czterdzieści lat wykładów z misjologii na tej uczelni (która w tym czasie zmieniła nazwę) to kilka okresów i kilka wizji uprawiania misjologii i kierowania jej do określonych grup. Pierwsza warszawska szkoła misjologiczna (o. Feliks Zapłata SVD, o. Władysław Kowalak SVD, o. Antoni Kurek OMI oraz ks. Tadeusz Dajczer) kierowała się w swych badaniach misjologicznych na początku ku kandydatom na misjonarzy. Później otworzyła się na innych zainteresowanych misjami. Druga grupa, od mniej więcej roku 2005, pod kierunkiem o. Jarosława Różańskiego OMI (wraz z o. Tomaszem Szyszką SVD, Leonem Nieściosem OMI oraz Wojciechem Klujem OMI), zaczęła prowadzić wykłady skierowane do młodzieży zainteresowanej misjami (studia magisterskie) a obecnie ciężar przesuwają się na studia doktoranckie, a więc nie tyle na młodych zainteresowanych misjami, co osoby już nieco bardziej zaawansowane wiekiem i refleksją naukową. Większość naszych studentów to ludzie świeccy, choć wśród doktorantów jest znacząca liczba księży. Część doktorantów ma już za sobą pewne doświadczenie misyjne, które nadaje ich badaniom wymiar bardziej realny i praktyczny. Tak jak „pierwsza warszawska szkoła misjologiczna” dała naukowy początek religioznawstwu, ekumenizmowi oraz studiom polonijnym, tak obecnie „druga warszawska szkoła misjologiczna” już na nowo stworzyła studia nad religiami.

Druga część konferencji poświęcona była perspektywie możliwej współpracy naukowej między rozwojem refleksji misjologicznej a refleksji nad nową ewangelizacją. Postawione wcześniej pytanie brzmiało: Czy widzisz, a jeśli tak to jaką, perspektywę możliwej współpracy we wspólnej refleksji nad misjami i nową ewangelizacją?

Ta część była nieco krótsza. Były to nie tyle prezentacje każdego z referentów odrębnie, co bardziej kilka myśli, do których każdy starał się dodać własne przemyślenia. Z perspektywy teologicznej wydaje się, że aby mówić o właściwej relacji między misjami a nową ewangelizacją potrzeba wyjaśnienia kilku pojęć eklezjologicznych, przede wszystkim tego, co nie do końca zostało rozstrzygnięte na soborze, mianowicie jaka jest relacja między zakładaniem Kościoła a głoszeniem Ewangelii (nawet papież Benedykt XVI podczas ostatniej prywatnej wizyty w Niemczech żartobliwie o tym wspominał). Wiąże się z tym również przemyślenie na nowo relacji między Kościołami lokalnymi a Kościołem powszechnym. Wydaje się to ważne w podwójnym wymiarze – ściśle teologicznym oraz w kwestii władzy w Kościele w poszczególnych sprawach.

Ogólnym wrażeniem zebranych było, że po ostatnich decyzjach rzymskich, powstaniu nowej dykasterii i synodzie na temat nowej ewangelizacji, nie widać większej woli współpracy między tymi dwoma dziedzinami. Wydaje się, że to „dziecko” refleksji misjologicznej jakim stało się zagadnienie „nowej ewangelizacji” nie chce przyznawać się do swej „matki”. Jak na razie ani w Rzymie, ani na poziomie lokalnym nie widać większych inicjatyw współpracy, a niekiedy wygląda to wręcz na rywalizację o wpływ.

W konferencji wzięli udział również studenci misjologii oraz doktoranci. Konferencja była krótka, ale opinie uczestników o jej treści były bardzo pozytywne. Zaproponowano kontynuację tego typu spotkań.

Na sam koniec konferencji członkowie Międzynarodowego Stowarzyszenia Misjologów Katolickich zastanawiali się nad rozwijaniem współpracy w Europie oraz przeszło-rocznym planowanym spotkaniem generalnym Stowarzyszenia w Nairobi, w Kenii.

WOJCIECH KLUIJ

NAUKOWE KOŁO MISJOLOGÓW
UNIwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
w roku akademickim 2010-2011

W roku akademickim 2010/2011 Naukowe Koło Misjologów działające przy Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie gromadziło członków ze wszystkich roczników misjologii, studiów magisterskich. Opiekunem Naukowego Koła Misjologów był ks. dr Tomasz Szyszka SVD, przewodniczącą Martyna Zielińska, zastępca przewodniczącego Karolina Szczepańska, sekretarzem Agata Sulińska.

W działalność studentów z Naukowego Koła Misjologów wpisuje się uczestnictwo w sesji misjologicznej i czuwaniu Papieskiej Unii Misyjnej, w dniach 4-5 grudnia 2010 r., na Jasnej Górze w Częstochowie. Tematem spotkania był fragment encykliki „Redemptoris missio”: „Komunia w jedności serc i ducha”. Tematy wystąpień podczas sesji dotyczyły m.in. aktualności encykliki „Redemptoris missio” w dzisiejszym świecie, posługi zakonów i zgromadzeń żeńskich na misjach czy powszechności wezwania do pracy misyjnej w Kościele. Była to także okazja, aby poznać przyszłych misjonarzy z Centrum Formacji Misyjnej oraz wysłuchać świadectw tych, którzy z misji wrócili.

Studenci III i IV roku misjologii wraz z przygotowującymi się do pracy misyjnej księżmi, siostrami zakonnymi i świeckim, uczestniczyli w konferencji dotyczącej dokumentów misyjnych, która odbyła się w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, 8 grudnia 2010 r., w Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie. Swoje referaty przedstawili: ks. Grzegorz Giemza (Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego) – Konferencja w Edynburgu inspiracją dla misji i ekumenizmu; ks. prof. Jarosław Różański OMI (UKSW) – Ku soborowej koncepcji misji; ks. dr Tomasz Szyszka SVD (UKSW) – Rozwój koncepcji misji w „Ewangelii nuntiandi” Pawła VI; ks. dr Wojciech Kluj OMI (UKSW) – „Redemptoris missio” Jana Pawła II – Wielka Karta misji XX w. Spotkanie zakończyło się uroczystą Eucharystią, której przewodniczył dyrektor CFM ks. dr Janusz Paciorek.

Członkowie NKM zorganizowali 17 grudnia 2010 r. Misjologiczne Spotkanie Opłatkowe. Byli na nim obecni wykładowcy, absolwenci, a także studenci studiów magisterskich, doktoranckich i podyplomowych. Spotkanie rozpoczął ks. prof. Jarosław Różański, kierownik sekcji misjologii, który wraz z przewodniczącą NKM Martyną Zielińską przywitał przybyłych gości. Po krótkiej modlitwie nadszedł czas składania sobie wzajemnie życzeń. Nie zabrakło również czasu na poczęstunek i wspólne śpiewanie kolęd.

Studentki Agata Buczkowska i Martyna Zielińska reprezentowały kierunek misjologia na Dniach Otwartych UKSW, 8 kwietnia 2011 r. Odpowiadały one na pytania zainteresowanych osób, a także prezentowały materiały multimedialne zachęcające do studiowania misjologii.